

onih žensk, ki so krasota in ponos naš, žensk, ki nas uče primerom, kako nam je ljubiti domovino in da ta ljubezen je ona, višje katere je le še ljubezen k Bogu! Vkupe z njimi, z enakimi nam, obstopimo našo domovino in ščitimo jo vseh vragov z „uma svetlim mečem!“

Triglav.

Spisal idealist.

(Dalje.)

III.

(Ciril piše svojemu prijatelju Ivanu.)

Predragi moj Ivane!

Ko prečitaš to-le pismo do kraja, porečeš izvestno: „brez načel je, nedoslednež je ta Ciril.“ Toda — reci kar koli, samó ne zaničuj me, ne ročaj se mi! — Ko si pred štirimi meseci pravil v hôtelu „Wien“ o svoji Manici, moj Bog, kako sva se Ti smejala takrat s Tonetom! — Mnogo žaloga sva zinila o „beraški učiteljici“, ki niti „lepo“ ni. Nù, vsega, kar sva si mislila o Tebi, niti nisva mogla glasno povedati: bilo je prehudo, pre-slabo... O, kakó bedasto sem govoril tedaj! Prav takó, kakor slepec o barvah, ali rojen gluhec o — operah. Dà, nič drugače. Zares, aroganten nevednež sem bil takrat; nù, danes... ah, danes se ti pa izpovem iskreno — a nikar me ne izdaj Tonetu!! — da sem zaljubljen, srečno zaljubljen v dekleta, ki ni — čuj! — niti lepo, nego samó prav prijetnega obrazka, in ki ni — čudi se! — niti bogato, zakaj moja Franjica je — strmi! — tudi preprosta, vaška učiteljica! —

Hvala Bogu! Sedaj sem Ti povedal. Težko mi je šlo iz peresa, verjemi! —

Kako sem „zagrešil“ toliko „nedoslednost“? —

Poslušaj, povem Ti vse! —

Moj oče je, kakor veš, nadučitelj v Logu na tro-razrednici... to se pravi: naša šola je postala tro-razredna še-le letos po veliki noci, ker je bilo za dva razreda vsaj dvakrat preveč otrok. Oče in učitelj Š. sta torej dobila provizorično učiteljico v pomoč. Grozno sem bil radoveden, kako jo sprejmo naši kmetje in kako se izrazi o njej moj oče, ki je sicer blaga dobričina, a v šoli sila oster in natančen mož. Nù, že mesec dnij po Franjicinem nastopu mi je sporočil, da je „nova učiteljica jako ljubeznjivo in prikupljivo deklè, pa izvrstna učna moč.“ Pisal mi je, da „zna i z otroci i z ljudmi obce-vati takó, da imajo Franjico vsi radi“... Veš, da sem bil po takih vesteh še bolj radoveden, kakšna je učiteljica Franja. V svojih pismih na očeta sem često, navidezno le mimogredé, poprašal očeta, kaj gđe. Franjica i. t. d.; a oče mi je odgovarjal vedno isto: da je prijazna pu-nica, da so si vsi trije učitelji prav dobri kolegi, da jo ima moja mati rada... in take malenkosti, ali pa celó nič. —

Dovelj sva občevala; zato veš, kolik nasprotnik resne zaljubljenosti sem bil, kako slabo mnenje sem imel o ženstvu sploh, o „učenih“ damah pa še posebej. Moj Bog, se li še spominjaš, kako smo nekoč modrovali o „modernih peklenskih mukah“? — Bilo je prav tisti cas, ko smo citali duhovito satiro „4000“ v „Ljubljanskem Zvonu“ in tisti klasični, uprav Dantejevski prizor v predpeklju s pokorečim se doktorjem —... Bujna domišljija Grkov je ustvarila grozne muke za kaznova-nega Tantara, Sisifa, Prometeja, za Danajide i. t. d. ... fantazija dr. Nevesekoga je bila menda še rafiniranejša; nù, jaz sem menil tedaj, da bi bila za me najstrašnejša peklenska kazen, ako bi moral — vso večno večnost! — poslušati sentimentalne, jokave, vzdihujoče *lirske pesni*... Ti in Tone sta se mi smejala, meneča, da sem zagrešil — zopet! slab dovtip. Nù, prisegam ti pri ljubezni do svoje Franje, da sem govoril takrat čisto istino! —

In danes! Pomisli, že drugi teden precitavam z navdušenjem, s svetim ognjem in najglobljim sočutom: *Buch der Lieder von Heinrich Heine*.

Ah, prijatelj, to ti je knjiga pesnij, ki menda nima para. Lirika, sama lirika, sentimentalna, jokava, vzdihu-joča... a vendar, vendar pristna, realistična! Zdi se mi, kakor da sem jaz sam napisal te divne pesni... da sem jaz sam tako le opeval svojo Franjo. Vse mi je pi-sano iz duše, iz srca... ah, vse, vse, celo tista zdrava ironija, ki potegne véasih skozi ta bohotni vrt neštevilnih rožic-pesnic liki rezki sever tjá preko cvetocih livad... Zares, to je knjiga, v kateri sta se srečala kar dva umetnika: pesnik in slikar ter podala svetu delo „aere perennis“... —

Pa kam sem zašel! Pisati sem hotel o Franjici, pa ti modrujem o „4000“ in o Heineju! Vidiš: „das macht die Liebe so ganz allein“... kakor se glasi dunajska popevka, resnična do mozga in tjá dolí do poslednjega stiha: „Verliebte Leut' sind *nimmer* g'scheidt!“ Ergo, i jaz ne! — (Pride še.)

Nekaj o vzgoji otrok.

Spisala mati.

Mnogo je, majke, odvisno od vas.
Ali kdaj bolje tu bode za nas;
Nauke sprejema od majke otrok
Pušča koren nje beseda globok!

Mirko Bogovič.

Kje pociva radostnejše materino oko, nego na lju-bem, čvrstem otroku? Ktera ljubezen je čistejša, popol-nejša in nesebičnejša nego materina? In kaj bi ne! Saj je otrok duša nje duše. Kri nje krvi. V otroku vidi se sama. V njem se zrealijo vse njene dobre in slabe lastnosti, zreali se njena duša. A veste li drage matere kak zaklad vam je poverjen? Težko, težko se zaveda vsaka mati svoje težavne naloge. Ni večje umetnosti nego je vzgoja otrok. Vsaka mati želi osrečiti svojo deco, ker

jo ljubi nad vse. Ali koliko se greši ravno s to ljubeznijo, ker se ne ljubi prav. Saj je tudi zdravilo lek proti boleznim. Ali isto zdravilo more biti smrtonosno če se ga ne rabi o pravem času, v pravi meri. Vzgoja je največja, najtežja, najvažnejša umetnost. Kiparska umetnost nam obdeluje kamen, slikarska nam predočuje podobe s čopičem in platnom, zlatarska obdeluje zlató in drage kamene, a vzgojevalna umetnost obdeluje, kar je neprecenljive vrednosti, obdeluje dušo našo pravi Jemeršič. Vzgajajte nam jeklenih značajev in blagih src. Jeklenih značajev mili domovini, a blagih src Bogu. Vzgoja pa naj začne že v maternem telesu. Veste li ceniti važnost materinstva? Mati sama mora biti blaga, plemenita, značajna, delavna, požrtvovalna, čista, sveta. Težko je gotovo združiti toliko lepih lastnosti, ali vsaka naj se trudi, da je kolikor možno popolna, ker ne pravi samo sedanji modri atavizem, a že stare prislovice slovejo: Jabelko ne pade daleč od debla. Kakoršna mati taka hči. Slabo drevo ne more roditi dobrega sadu i. t. d. Popoln ne more biti nihče, a prizadevajmo si, spoznavajmo se, sodimo same sebe ostro. Če spoznamo same sebe, potem nam je lahko hrepeneti po popolnosti, a ne na videz, radi hvale ljudi. Popolnost naj bo v srcu in od tam se zrcali v vseh dejanjih.

Malo, revno bitje pride na svet. Mati ga mora odgojevati a precej tudi vzgojevati. Ne mislimo, da je to bitje neobčutno, ki ne vidi nič, ne sliši nič. Začnite precej o matere ter ne mudite nobenega dneva, nobenega trenutka! Gotovo ne učimo otroka prve mesece nobenih umetnosti. Ali govoriti mu je treba, peti, negovati ga. Da, da, toliko že čuti in pozna ali doni na uho ljubeznjiv materin ali pa drug nepoznan suhoparen glas. A kakor raste in se razvija telesno, tako skrbite tudi za dušo, za srce. Ah, da bi mogla izliti svoje srce na papir, da bi vam mogla vsaj nekoliko popisati kako plemenita, kako vzvišena, kako nedosežna je ta naloga. Praša naj se zató vsaka mati, je li vredna, da nosi to sveto ime. Glej, Bog ti izroči nežen, krasen, nepokvarjen cvet. In kaj storiš ti nevredna, slaba, lahkomisljena mati? Osuješ, pogaziš, zamoriš ga, da podivja in čestokrat žalostno pogine; ali pa mu zdaj pa zdaj priliješ, ogrebeš. Se ve, če imaš ravno čas in voljo zato, ali kadar ti dopuščajo drugi opravki, tako, da ne more ne živeti, ne oveneti in žalostno hira sebi in drugim v gorje. Ti pa vzemi nežni cvet, ki je več vreden nego vsi biseri svetá in vse zvezde neba. Vzemi ga, čuvaj ga zvesto, vztrajno vedno. Prva skrb, ko se prebudiš naj bodo tvoji otroci, ko delaš misli na nje, ko počivaš isto tako, zvečer, ko legaš ne zabi jih. Po noči in po dnevi, doma in drugod, vedno, vedno misli na nje in nikoli ne bo preveč. Da me umejete! Ne mislim s tem, da bi ves dan bdè in spè *samo* gledale otroke in nič družega. Ne, biti morate *pridne* gospodinje, *ljubeznjive* soproge, *goreče* kristijane, *požrtvovalne* rodobjubkinje, *dobre* matere. Človek, osobito pa mati ne more, ne sme mnogo počivati.

Poznam priprosto žensko, ki ima pet nedoraslih otrok. Sama kuha, sama pere, sama šiva in še ima časa, da čita poučne knjige. O da bi videli otroke, kako so

vsi umiti, snažni, zakrpani in kako se znajo vesti in govoriti. A ta zlata mati jim vedno govori, poučuje, svari, kara. Vedno je dobre volje, vedno je pripravljena pomagati in pokazati kar je otroku treba. Ravno tukaj pa greši mati največ, ker nima dovolj *potrpežljivosti* in *vztrajnosti*. Učimo se tedaj teh dveh neobhodno potrebnih, zlatih lastnosti. Kako popustljive smo večkrat napram otroku, ker se nam ne ljubi, ker smo nervozne. Srečna, srečna mati, ki je oborožena z vztrajno ljubeznijo in skrajno potrpežljivostjo. Tudi ne mislim, da bi otroku ves dan pridigale in prigovarjale. Prosto naj se otrok zabava z drugimi otroci. Otroku ni dobro samemu biti. Kjer je eden sam, poišče naj se mu primerna družba. Gotovo ste že opazovale, kako izvrstne zabave si napravljajo sami otroci. Kako se zdaj božajo, zdaj zopet prepirajo, a tu naj se sami spet pomirijo, ni treba vedno posegati vmes. Le če je skrajna sila, treba braniti, a razsodi naj se pravično, nepristransko, ker otrok dobro čuti, kje je pravica a kje krivda. Ne branite se ostro, vrle matere, a to tudi pravočasno in primerno značaju otrokovem. Nekojim je dovolj beseda, drugi ne ume lahkega svarila, treba je tedaj ostreje postopati in v skrajni sili vporabiti se more tudi šiba, a le v skrajni sili in le redko kedaj drugače nima nobenega vpliva več.

Učite otroka *ubogljivosti*, to je temeljni kamen. To je trdna podlaga, na katero morete zidati zlate gradove, nerazrušljive trdnjave. Kako se mora zidati, kaj storiti, kaj opustiti, povem vam prihodnjič enkrat. A tudi vsaka mati naj se zanima za to svoje najvažnejše vprašanje. Pošiljajte zato „Slovenki“ o tem spise in vprašanja, iz teh se posname, kar je dobrega in poučnega. Kajti edino le v obnem zanimanji more vspevati in koristiti naša stvar.



Simona Gregorčič

Biló je tiho. Po grmovji milo
Se petje tvoje, slavulj! je širilo.
Oh, živilo ti lice!
V blaženstvu vsa okoli
Je trepetala, mrla
Cveteča gošča, in samé zvezdice
So čudile se, zroč iz neba doli,
Divotnim melodijam tvoj'ga grla.
Čemu, čemu nakrat nevilhta silna
Je zabučala čez mirno goščavo,
In suh je led nevsmilna
Zasula ti na glavo?

— — — — —
Prešlo je vse! Zopét tišina grobna
Zavela je po gošči; a podobna
Ni bila prvi! Slavček moj, sirota!
V bolesti si se zvijal sredi pota
In vztrepetal, ker vihar ti ljuti
Ah, strl je bil peruti!